

ÜGYINTÉZÉSI KISOKOS

Adózással kapcsolatos fontosabb fogalmak

1. **NAV:** A magyar állami adó- és vámhatóság, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal rövidítése.

2. **adóhatóság:** Az államot képviselő, adóztatásra jogosult szerv. Magyarországon ilyen a NAV, és önkormányzati adóhatóságként az önkormányzat jegyzője.

3. **közteher, közteherfizetés:** Közterhet, azaz adót és járulékot mindenkinek fizetnie kell az államnak azért, hogy az állami kiadásokhoz hozzájáruljon. Idetartozik például az adófizetési kötelezettség vagy a járulékfizetési kötelezettség.

4. **adó:** Egyfajta közteher, amit a törvény által előírt mértékben és időben kell fizetni az államnak, amiért „cserébe” ellenszolgáltatás nem jár.

5. **adózás:** Közteherfizetési kötelezettség, ami magában foglalja az előírt adó megállapítását, bevallását, megfizetését.

6. **adózó:** Az a személy, aki az adó megfizetésére kötelezett.

7. **adóalap:** Az az összeg, ami után az adót meg kell fizetni. Adóalap lehet a megszerzett bevétel egésze, vagy a bevétel törvény által megengedett költségekkel csökkentett része.

8. **adóalap-kedvezmény:** Az adóalap csökkentésének lehetősége a törvény által előírt módon. Ilyen például a gyermek után igénybe vehető családi kedvezmény vagy a 25 év alatti fiatalok kedvezménye.

9. **adóelőleg-nyilatkozat:** Amit a munkáltatónak kell adni a különböző adóalap-kedvezmények évközi érvényesítéséhez.

10. **összevont adóalap:** Gyűjtőfogalom, amely a törvény által meghatározott, különböző jövedelemfajtákat fogja össze. Az idetartozó jövedelmek után lehet érvényesíteni a különböző adóalap-kedvezményeket. Ilyen jövedelem például a munkabér és a megbízási díj.

11. **adómérték:** Az adóalapra jutó adó százalékos mértéke. A személyi jövedelemadó mértéke az adóalap 15 százaléka. Az adó mértékét az adóalappal szorozva megkapjuk a fizetendő adó összegét. Például 100 000 forint adóalap után a 15 százalékos mértékű személyi jövedelemadó összege 15 000 forint. (100 000 x 0,15).

12. **adófizetés:** Az adó megfizetése az adóhatóságnak a törvény által előírt időben és módon.

13. **adóév:** Az a naptári év, amelyre az adókötelezettségek vonatkoznak.

14. **adókötelezettség:** Gyűjtőfogalom, ami az adózással összefüggő, törvényben előírt kötelezettségek összességét jelenti. Idetartozik az adó megállapítása, megfizetése, bevallása, a nyilvántartás-vezetés.

15. **adókedvezmény:** A fizetendő adó csökkentésének lehetősége valamely törvény által előírt előny alapján.

16. **adómentesség:** Törvény által előírt mentesség az adófizetés alól.

17. **személyi jövedelemadó:** A magánszemély jövedelmeit érintő közteher. Mértéke az adóalap 15 százaléka, megfizetésének határideje az adóévet követő év május 20-a.

18. **személyijövedelemadó-előleg:** Az a személyi jövedelemadó, amit év közben – törvény alapján havonta vagy negyedévente – kell fizetni az állami bevételek folyamatos biztosításáért. Az év közben megfizetett adóelőleggel el kell számolni a személyijövedelemadó-bevallásban.

19. **önadózás:** Amikor a jövedelmet és annak adóját annak kell megállapítania, bevallania és az adót megfizetnie, aki a jövedelmet megszerezte.

20. **személyijövedelemadó-bevallás:** Olyan kimutatás, amely tartalmazza az adóévben megszerzett összes jövedelmet, kedvezményeket és a fizetendő adót. A NAV elkészíti a bevallás tervezetét, amiből vagy az adózó kiegészítéseivel vagy automatikusan bevallás lesz május 20-án. A bevallási tervezetet „felülírja” az adózó önállóan elkészített és május 20-áig benyújtott bevallása.

21. **adóbevallási tervezet:** A rendelkezésre álló adatok alapján a NAV által a magánszemélynek készített személyijövedelemadó-bevallás tervezete, melyet a NAV elektronikusan, az ügyfélkapun keresztül tesz elérhetővé, vagy kérelemre papíron küld meg a magánszemélynek. Ezt a magánszemély módosíthatja, kiegészítheti vagy változtatás nélkül elfogadhatja.

22. **adószámla-kivonat:** A NAV-tól kapott számlakivonat, amelyen az előírt adófizetési kötelezettség, a teljesített befizetések, az aktuális adótartozások vagy túlfizetések szerepelnek.

23. **egyéni vállalkozó:** Az a magánszemély, aki nem alkalmazott, hanem önfoglalkoztatóként vállalkozási tevékenységet végez saját nevében és kockázatára, és szerepel az egyéni vállalkozói nyilvántartásban.

24. **vállalkozói kivét:** Az egyéni vállalkozó „bére”, amit saját maga állapít meg. Az az összeg, amit az egyéni vállalkozó személyes munkavégzéséért elszámol magának.

25. **társas vállalkozó:** Egy gazdasági társaság (például kft.) tagja, aki ténylegesen és személyesen közreműködik a társaságban. Például egy klímaszereléssel foglalkozó cégben az a tag, aki ténylegesen végzi a szerelési munkát.

26. **személyes közreműködés:** A gazdasági társaság tagjának munkavégzése a társaság tevékenységében.

27. **önálló tevékenység:** A magánszemély olyan önállóan végzett tevékenysége, amit nem alkalmazotként és nem egyéni vagy társas vállalkozóként végez. Ilyen például a megbízási jogviszonyban végzett tevékenység.

28. **bevétel:** Mástól megszerzett vagyoni érték, ami megszerzhető pénzben és nem pénz formájában. Bevétel lehet például egy utalvány vagy vagyontárgy is.

29. **költség:** Olyan dokumentummal (például számlával) igazolt kiadás, amit a törvény alapján el lehet számolni a bevétellel szemben a jövedelem megállapításakor.

30. **jövedelem:** A bevétel egésze, vagy a megszerzett bevétel törvény által meghatározott költségekkel csökkentett része.

31. **kifizető:** Az a személy, amely (aki) adókötelezettség alá eső jövedelmet juttat. Ilyen például a munkáltató, vagy megbízási jogviszonynál a foglalkoztató.

32. **külföldről származó jövedelem:** Olyan bevétel, amely nem Magyarországról származik.

33. **EGT-tagállam:** Az Európai Gazdasági Térség valamely tagállama. Az Európai Gazdasági Térség tagjai az Európai Unió tagállamai mellett Izland, Norvégia és Liechtenstein. Svájc az unió piacához kétoldalú szerződésekkel kapcsolódik.

34. **kettős adóztatás:** Amikor a külföldről származó jövedelmet a külföldi állam és Magyarország is megadóztatja.

35. **kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény:** Államok közötti, olyan kétoldalú megállapodás, amely külföldről származó jövedelmek esetében kizárja a kettős adóztatást.

36. **illetőség:** Azt fejezi ki, hogy egy magánszemély adójogi szempontból melyik állammal áll a legszorosabb kapcsolatban. Nem egyenlő az állampolgársággal.

37. **kisadózó:** a kisadózó vállalkozók tételes adója szerinti adózást jogszerűen választó egyéni vállalkozó.

38. **NEAK:** A magyar egészségbiztosítási szerv, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő rövidítése.

39. **biztosított:** Az a magánszemély, aki társadalombiztosítási járulék fizetésére kötelezett, és ezért a társadalombiztosítási rendszer minden ellátására jogosult lehet (például ingyenes orvosi ellátásra, táppénzre, nyugdíjra). A biztosítottak körét a törvény tételesen meghatározza. Biztosított például az, aki munkaviszonyban végez munkát.

40. **egészségügyi szolgáltatásra jogosult:** Aki nem biztosított, de valamilyen okból (például azért, mert nyugdíjas vagy tanuló) egészségügyi ellátásokra (például orvosi ellátásra) jogosult.

41. **járulék:** Egyfajta közteher, amit a magánszemélynek a törvény szerint meghatározott mértékben és időben kell fizetni azért, hogy a társadalombiztosítási rendszer ellátásaira jogosult legyen. A járulékfizetésért cserébe társadalombiztosítási ellátás jár.

42. **egészségügyi szolgáltatási járulék:** Annak kell fizetnie, aki nem biztosított és egészségügyi szolgáltatásra sem jogosult.

43. **járulékfizetés:** A törvény által meghatározott járulék megfizetése az adóhatóságnak.

44. **járulékalap:** Olyan jövedelem vagy – őstermelő esetében – bevétel, ami után a törvény alapján járulékot kell fizetni.

45. **társadalombiztosítási járulék:** Amit a biztosítottnak a jövedelme után kell fizetnie azért, hogy társadalombiztosítási ellátásokra jogosult legyen. Mértéke a járulékalap 18,5 százaléka.

46. **társadalombiztosítási ellátások:** A járulékfizetésért cserébe a társadalombiztosítással igénybe vehető ellátások összesége. Ilyenek az egészségbiztosítási ellátások (például orvosi ellátás, táppénz, baleseti járadék, gyermekgondozási díj) és a nyugdíjbiztosítási ellátások (például öregségi nyugdíj, árvaellátás, hozzátartozói nyugellátás).

47. **szabadság:** A munkavégzés alól mentesített fizetett szabadnap, ami a munkaviszonyban foglalkoztatott magánszemélynek a munkanapok után jár. A szabadság mértékét törvény írja elő.

48. **betegszabadság:** A munkavállaló betegsége esetére járó fizetett szabadság, amit a munkáltató törvény alapján köteles biztosítani a munkavállalónak. Egy évben maximum 15 nap lehet. A 15 nap letelte után a munkavállaló betegszabadság helyett táppénzre lehet jogosult. Nem jár betegszabadság megbízási szerződésnél, egyéni vállalkozói, őstermelői tevékenységnél. A betegszabadság alatt folyósított juttatás nem az egészségbiztosítás ellátása, hanem azt a munkáltató fizeti. A betegszabadság idejére a távolléti díj 70 %-a jár, és ez az összeg adó- és járulékköteles is.

49. **táppénz:** Az a pénzbeli társadalombiztosítási ellátás, amit a biztosított munkavállaló a betegszabadság időtartama után kap keresőképtelensége (betegsége) idejére. A biztosított egyéni vállalkozónak, őstermelőnek betegség esetén táppénz jár, betegszabadság nem.

50. **alapbér:** Munkaviszonyban a bruttó munkabér alapja. Legalább a minimálbért elérő összeg, de nem azonos a munkabérrel.

51. **munkabér:** A fizetés, amit a munkáltató a munkavégzésért fizet. Magába foglalja például az alapbért, a különböző pótlékokat vagy készenléti díjakat is.

52. **bruttó bér:** A személyi jövedelemadó és a társadalombiztosítási járulék levonása nélküli munkabér. Több bérelemből (például alapbérből, különböző pótlékokból) tevődik össze.

53. **nettó bér:** Amit a 15 százalékos személyi jövedelemadó és a 18,5 százalékos társadalombiztosítási járulék levonása után fizet ki a munkáltató a bruttó munkabérből. Például nettó 133 000 forint bér az bruttó 200 000 forint. Legkésőbb a munkavégzés hónapját követő hónap 10-éig kell megkapnia a munkavállalónak.

54. **minimálbér:** Munkaviszonyban a kötelezően adandó legalacsonyabb munkabér. Az összegét minden évben kormányrendelet határozza meg. Egyéni és társas vállalkozó járulékalapja is lehet a törvény előírása alapján.

55. **garantált bérminimum:** Kötelezően olyan munkavállalónak kell adni, aki olyan tevékenységet végez, amihez legalább középfokú végzettség kell. Egyéni és társas vállalkozó járulékalapja is lehet a törvény előírása alapján.

56. **szociális hozzájárulási adó:** Egyfajta közteher, amit a munkáltató (kifizető), esetenként a magánszemély, az egyéni és a társas vállalkozó, valamint az őstermelő fizet. Mértéke 13 százalék. Például nettó 100 000 forint bér bruttó 150 376 forintot jelent. A bruttó 150 376 forintból a 15 százalék személyi jövedelemadót és a 18,5 százalék társadalombiztosítási járulékot (összesen 33,5 százalék) a munkáltató levonja és megfizeti az adóhatóságnak. A bruttó 150 376 forint bér után a munkáltatónak 13 százalék szociális hozzájárulási adót is kell fizetnie. Vagyis az, hogy a munkavállaló 100 000 forint nettó munkabért kapjon kézhez, a kifizetőnek 169 925 forintjába kerül.